

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Současná svatební fotografie

Bakalářská práce

2022

Lucie Chylíková

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Lucie Chylíková**
Osobní číslo: **H19253**
Studijní program: **B0314A250013 Sociální a kulturní antropologie**
Téma práce: **Současná svatební fotografie**
Zadávací katedra: **Katedra sociální a kulturní antropologie**

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat kulturními, sociálními a ekonomickými aspekty svatebních fotografií a svatebních fotografů v Pardubickém kraji. Studentka se zaměří na estetiku vizuální kultury současné svatební fotografie, na její kulturní symboliku a význam, dále se bude zajímat o svatební fotografii jako o produkt a o svatební fotografy jako interprety svatební kultury.

Jako hlavní metodu výzkumu si studentka zvolila rozhovory se svatebními fotografy, s novomanželi a se svatebčany. Ke sběru dat využije zúčastněné pozorování na svatbách a jednáních fotografů s novomanželi. V práci se bude rovněž věnovat vizuální analýze fotografií za využití elicitacní metody.

Cílem bakalářské práce je prozkoumat a popsat svatební fotografii, její kulturní a estetická východiska, roli ve svatebních rituálech, jaké kulturní atributy musí v současné době splňovat svatební fotografie a zda se tato kategorie fotografie považuje za kýč či nikoli.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. Belting, H. 2011. *An Anthropology of Images*. Princeton: Princeton University Press
2. Čeněk, D., Porybná T. 2010. *Vizuální antropologie: kultura žitá a viděná*. Červený Kostelec: Pavel Mervart
3. Illetško, V. 2008. *Fotografujeme svatbu*. Brno: Computer Press
4. Janáčková, P. 2008. *Svatba: vše, co potřebujete vědět –: před svatbou –svatební den –po svatbě*. Praha: Grada
5. Mirzoeff, N. 2012. *Úvod do vizuální kultury*. Praha: Academia
6. Sonntag, S. 2001. *On Photography*. London: Picador
7. Sturken, M., Cartwright, L. 2009. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál
8. Sztompka, P. 2007. *Vizuální sociologie: fotografie jako výzkumná metoda*. Praha: Sociologické nakladatelství

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Milan Dumňak, Ph.D.**
Katedra sociální a kulturní antropologie

Datum zadání bakalářské práce: **31. března 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2022**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D.
děkan

PhDr. Tomáš Boukal, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 19. listopadu 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem Současná svatební fotografie jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnici Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 31. 03. 2022

Lucie Chylíková

Tato práce se skládá z textové a audiovizuální části.

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Mgr. Milanovi Durňakovi, Ph.D. za cenné rady, ochotu, odborné vedení a podporu při psaní této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala všem svým respondentům, kteří byli ochotni se mnou na bakalářské práci spolupracovat. Na závěr bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu po celou dobu studia na Univerzitě Pardubice a při psaní této bakalářské práce.

Anotace

Předmětem mé bakalářské práce bude současná svatební fotografie a svatební fotograf jako interpret svatební kultury. Práce se zabývá estetikou současné svatební kultury a její kulturní symbolikou a významem. Zaměřuji se pouze na fotografy v Pardubickém kraji. Tato bakalářská práce zkoumá, a popisuje svatební fotografii a také jakou hraje roli ve svatebních rituálech. Způsob, jakým budu provádět výzkum, je polostrukturovaný rozhovor. Jedním z cílů bakalářské práce bude komparace vnímání svatebních fotografií a s nimi spojené aktivity ze strany ženy a muže. Dalším cílem bude zjistit, jaké kulturní atributy musí splňovat současná svatební fotografie.

Klíčová slova

Svatební fotografie, svatební fotograf, novomanželé, vizuální kultura, estetika

Title

Contemporary Wedding Photography

Annotation

The subject of my bachelor thesis will be contemporary wedding photography and the wedding photographer as an interpreter of wedding culture. The thesis explores the aesthetics of contemporary wedding culture and its cultural symbolism and meaning. I focus only on photographers in the Pardubice region. This bachelor thesis explores, and describes wedding photography and also what role it plays in wedding rituals. The way I will conduct the research is a semi-structured interview. One of the aims of the bachelor thesis will be to compare the perceptions of wedding photographs and the associated activities by women and men. Another goal will be to find out what cultural attributes contemporary wedding photography must meet.

Keywords

Wedding photography, wedding photographer, newlyweds, visual culture, aesthetics

Obsah

Úvod.....	9
1. Výzkum a jeho metoda	10
1.1 Výzkumné otázky	10
1.2 Metody	10
1.3 Audiovizuální část	13
1.4 Etika výzkumu a reflexe výzkumu	14
2. Vizuální reprezentace a antropologie obrazu.....	15
2.1 Fotografie a obraz	16
2.2 Estetické vlastnosti a funkce – emocionalita	18
2.3 Svatba jako mýtus a rituál.....	19
3. Práce fotografa před svatbou	21
3.1 Svatební jednání.....	21
3.2 Svatební obhlídka	22
4. Svatební den a zvyky	24
4. 1 Přípravy nevěsty a ženicha	24
4.2 Obřad	25
4.3 Hostina	26
4.4 Párové focení	28
4. 5 Odpolední program	29
4.6 Svatební zvyky.....	30
4.7 Ekonomická rovina svatebního dne	30
5. Postprodukce.....	31
6. Závěr	32
Použitá literatura	34
Přílohy.....	36
Příloha A – Formulář ke svatebnímu jednání	37

Úvod

Hlavní motivací pro rozhodnutí psát bakalářskou práci na toto téma se stala moje dlouholetá práce ve fotoateliéru. Pracuji zde jako fotografka a kameramanka. Díky této práci jsem si pro svůj výzkum mohla na vlastní kůži vyzkoušet, co vše obnáší práce svatebního fotografa a na základě těchto poznatků vnést svůj názor do psaní bakalářské práce. V tomto prostředí se pohybuji už několik let, v jejichž průběhu jsem nasbírala bohaté zkušenosti v oblasti realizace různorodých audiovizuálních projektů. Participace v oblasti svatební fotografie byla pro mě zajímavá nejen svou variabilitou a širokým spektrem vizuální estetiky, ale především samotným způsobem interakce mezi fotografem a novomanželi, popřípadě svatebčany. Díky této vzájemné komunikaci jsem byla fascinována vznikající vizuální kulturou, která je předmětem této práce.

Hlavním a nejdůležitějším aktérem této bakalářské práce se stal můj kolega Radek, který mě zainteresoval do svatební kultury. Byl mi nápomocný s vytvářením audiovizuálního obsahu týkající se svatební kultury. Na základě jeho cenných rad a zkušeností s focením, ale i natáčením svateb mohla vzniknout tato práce. Po dobu jednoho roku jsem se účastnila svatebních jednání a svatebních dní, které byli velkým a důležitým přínosem do mé bakalářské práce.

Součástí výzkumu se stali objednavatelé jeho služeb, kteří mi umožnili vznik audiovizuálních materiálů pro realizaci této práce. Tento audiovizuální materiál – fotografie, videa, má v bakalářské práci úlohu interpretovat svatební kulturu. Od všech lidí, kteří jsou hlavními aktéry audiovizuálních materiálů jsem získala informovaný souhlas k použití v této bakalářské práci. Zároveň jsem se jim ale při natáčení na svatbách zavázala, že mou protislužbou bude vytvoření krátkého svatebního videa.

Během jednoho roku, kdy probíhala realizace výzkumu pro tuto práci jsem se účastnila několika svatebních jednání. Pro natočení mi ale souhlas poskytl pouze jeden pár. Svateb bylo 6, kde jsem byla jako svatební kameraman. Opět ale pro účely bakalářské práce souhlasili pouze dva páry.

V bakalářské práci se zabývám vizualitou a obrazem svatební kultury. Zkoumám estetické vlastnosti a funkce svatebních fotografií a zajímám se také o to, zda je současná svatební fotografie chápána jako umění či naopak jako kýč.

1. Výzkum a jeho metoda

V této kapitole popisuji metody, které jsem si vybrala pro svůj výzkum. Vymezuji zde, jakou formu výzkumu jsem použila a na základě jaké techniky jsem shromáždila data. Důležitou součástí této kapitoly je představení respondentů, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

1.1 Výzkumné otázky

Cílem mé bakalářské práce je vyobrazit, jak svatební fotograf interpretuje svatební kulturu, prozkoumat a popsat svatební fotografii a jakou roli má svatební fotografie ve svatebních rituálech.

Výzkumné otázky:

Jakou roli hraje svatební fotografie ve svatebních rituálech? A jaké jsou estetické a kulturní specifika svatební vizuální kultury.

1.2 Metody

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila kvalitativní výzkum, což znamená, že antropolog zkoumá jen velmi málo respondentů, ale zato velmi podrobně. Autor knihy *Základy antropologie* tvrdí, že při kvalitativním výzkumu se zabýváme daným problémem více než při kvantitativním zkoumání. S kvalitativním výzkumem je spjato i hlavní omezení tohoto typu výzkumu. Kvalitativní metodu lze použít na malou skupinu (Kokaisl 2007: 4). Základní metodou pro výzkum a sběr dat v mé bakalářské práci je kvalitativní metoda, hlavně jsem se zaměřila na polostrukturovaný rozhovor. Pro tento typ rozhovoru jsem si sestavila seznam otázek, díky kterému jsem mohla libovolně pokládat otázky, dozvědět se od respondenta důležitá data, ale zároveň se z toho nestal rozhovor strukturovaný. „Hlavní myšlenkou kvalitativního výzkumu je vyhledávání dat na různých metodologických zvyklostech, kdy se výzkumník snaží najít problém, ať už sociální nebo lidský. Důležitou prací výzkumníka je pohybování se v přirozeném prostředí, zkoumání textů a zapisování si nejrůznějších názorů svých účastníků“ (Hendl 2005: 50).

Další velmi důležitou výzkumnou metodou bylo zúčastněné pozorování v prostředí výzkumu. Přes svou dlouhodobou praxi jsem se rozhodla výzkumné šetření zahrnovat určitým časovým úsekem. Sběr dat probíhal v průběhu jednoho roku, konkrétně v roce 2021.

Z hlediska výzkumného terénu jsem se soustředila především na dvě primární oblasti, které se svatební vizuální kulturou souvisí.

Původně jsem uvažovala nad využitím fotoelicitací metody, ale na základě zaměření výzkumu jsem se rozhodla se více zaměřit na aktérskou perspektivu fotografa. Při oslovení respondentů pro využití této metody jsem se setkala s problémy, kdy z oslovených 6 párů byli ochotní se účastnit pouze dva. Na základě těchto komplikací by využití elicitací metody pro mou bakalářskou práci ztrácelo smysl.

Výzkum na jedné straně probíhal přímo na místech realizace svateb, v konkrétních regionech a lokalitách a na straně druhé přímo ve fotoateliéru mého respondenta, který je neméně důležitým prostorem, v kterém vytvořené svatební fotografie a jiný audiovizuální materiál vzniká. Ateliér má zařízený pro focení portrétních fotografií, produktových fotografií ale i pro rodinné či různě motivované focení. Součástí atelieru je i pracovna, kde se následně zpracovávají fotografie a videa. V pracovně trávíme mnoho času a je vybavena dvěma počítači, skladem profesionální fototechniky a základních potřeb jako jsou tiskárny a další. Právě zde se soustřeďuje fáze postprodukce fotografií případně svatebního videa a je místem rozvíjení specifických způsobů, jak lze svatební vizuální kulturu vnímat a formovat.

Během jednoho roku jsem se zúčastnila několika svateb jako fotograf a kameraman. Pro realizaci výzkumu mé bakalářské práce jsem ale povolení natáčet dostala pouze na dvou svatbách. Na všech svatbách jsem byla spolu se svým kolegou Radkem, které fotografoval. Účastnila jsem také se svatebních jednání a svatebních obhlídek, které jsou neméně důležité v mé bakalářské práci. Lokality při svatebních jednáních, obhlídkách a samotných svatebních dnech se měnily v závislosti na tom, odkud novomanželé pocházeli a také na tom, kde se odehrával jejich svatební den. První natáčení svatebního jednání probíhalo v atelieru mého respondenta v Hlinsku.

Na natáčení první svatby pro účely mé bakalářské práce jsem se se svým kolegou vydala do Olomouce, konkrétně do malé vesničky nesoucí název Dolany. Tady, v golfovém resortu, se konal celý svatební den. Od příprav nevěsty a ženicha, přes obřad, po hostinu a další aktivity. Se svým kolegou jsme na místo přijeli o den dříve, abychom si stihli před svatbou udělat obhlídku lokalit pro společnou fotografii, ale i pro párové či skupinové focení a s místem se seznámili. Obřad byl civilní, proto probíhal v areálu golfového resortu, kdy přijel oddávající právě z této vesnice a novomanžele zde oddal.

Druhá svatba, kde mi bylo umožněno natáčet a použít materiály do bakalářské práce, se konala v obci Včelákov v Pardubickém kraji. Svatby jsme se účastnili od rána, kde přípravy nevěsty probíhaly v rodinném domku jejich rodičů. Svatba zde byla církevní, tudíž

se konala v kostele ve Včelákově. Focení společné fotografie se uskutečnilo na stráni u kostela. Zde to můj kolega dobře znal z předchozích svateb, tudíž nebyla nutná předchozí obhlídka a vymýšlení místa pro společnou fotografii. Následná hostina byla s přejížděním do obce vzdálené asi 5 km, do obce Holetín. Na stylizované párové focení jsme přejížděli s nevěstou a ženichem do obce Bystřice u Včelákova a do Hlinska do skanzenu Betlém.

Psaná a mluvená část bakalářské práce je úzce spjatá. V obou částech se vyskytují zkušenosti a informace od mého hlavního aktéra Radka, na kterém je postavena jak psaná, tak mluvená část. V mluvené části je to spíše koncipováno do etnografického snímku o zkušenostech svatebního fotografa, kdežto v psané části se zabývám samotnou prací a přípravami svatebního fotografa. Zajímá mě zde, co vše tato práce obnáší, co je důležité fotit, co by si měl fotograf hlídat a také například to, zda jsou svatební fotografie považované za umění nebo spíše za kýč a proč.

Svatební fotograf a hlavní informátor

Radek, 45 let. Žijící v Hlinsku, podnikatel, fotograf. Jako nejen svatební fotograf podniká více než 10 let.

Tím hlavním a nejdůležitějším pro moji práci je svatební fotograf a můj kolega Radek. Na základě dlouhodobější spolupráce jsem si pro svůj výzkum zvolila právě jeho, kvůli jeho mnohaletým zkušenostem s focením svatebních dní a náležitostí s tímto spojených. Už při výběru tématu jsem byla přesvědčena o tom, že komunikace a spolupráce s mým respondentem na mé bakalářské práci bude bez obtížnějších překážek na základě předešlé spolupráce. Radek neměl žádný problém, stát se hlavním aktérem mé bakalářské práce a ochotně mi s bakalářskou prací pomáhal. Díky tomu, že mi umožnil začlenění do svatební kultury a všech prostředků, se mi zrealizování této bakalářské práce velice zjednodušilo. Byl mi nápomocný se zapůjčením veškeré techniky pro vznik audiovizuálních materiálů i s oslovením svých klientů.

Novomanželé:

Lada, 25 let. Žijící ve Svatce.

Pavel, 27 let. Žijící ve Svatce.

Lucka, 27 let. Žijící v Jedlové.

Libor, 30 let. Žijící v Jedlové.

Erika, 32 let. Žijící v Brně.

František, 34 let. Žijící v Brně.

Jana, 35 let. Žijící v Praze.

Petr, 38 let. Žijící v Praze

Jako další informanty jsem si zvolila nevěsty a ženichy, kteří byli objednavatelé jeho služeb a také většinou známí nebo přátelé. Tyto novomanžele jsem oslovovala prostřednictvím Radka, někdy i sama za sebe, jako třeba v případě Lady a Pavla – novomanželů, kterým Radek fotil svatbu.

Dalšími novomanželi jsou Lucka a Libor. S těmito novomanželi jsem měla domluvené natáčení svatebního jednání.

Důležití aktéři v mém vizuálním výstupu jsou Erika a František. Tito novomanželé se rozhodli pro svůj svatební den v příjemném prostředí golfového resortu nedaleko Olomouce. Radek oslovili na základě předchozích zkušeností, že viděli jeho práci u někoho ze známých.

A posledními aktéry v mém vizuálním výstupu jsou novomanželé Jana a Petr. Ti se rozhodli pro malou svatbu v rodné vesnici nevěsty. Jejich svatba byla typická pro Pardubický kraj a byla spojena se všemi náležitostmi.

Všichni z informantů souhlasili s použitím audiovizuálního materiálu pro účely výzkumu do mé bakalářské práce. Zároveň jsem splnila svůj závazek vůči novomanželům Erice a Františkovi a Janě a Petrovi a jako protislužbu odevzdala svatební video, které využili jako poděkování pro své hosty na svatbě.

1.3 Audiovizuální část

Součástí mé bakalářské práce je také dokumentární film. Podle Billa Nicholse můžeme říci, že „dokumentární obrazy obecně zachycují lidi a události, které patří k světu, jež sdílíme,

spíše než že by ukazovaly postavy a děje vymyšlené kvůli příběhu, jenž se k našemu světu vztahuje nepřímo či alegoricky“ (Nichols 2010: 33). Pro svůj audiovizuální výstup jsem si zvolila několik informantů.

Audiovizuální výstup je zaměřený převážně na vznik svatební fotografie a je koncipovaný do povídání o svatební kultuře. Radkovi výpovědi o tom, jak vzniká z jeho pohledu svatební kultura, jsou proloženy audiovizuálními nahrávkami, které jsem pořídila na svatbách a svatebních jednáních a bylo mi umožněno tyto materiály použít. Zároveň jsem v audiovizuální části použila i fotografie, které nafotil a upravil můj kolega Radek. Objevuje se zde i krátká komparace, jak vypadají svatební fotografie dnes a jak vypadaly v minulosti a jak na tuto proměnu pohlíží sám Radek.

Všichni moji informanti souhlasili s podmínkami mého výzkumu a mé bakalářské práce a ze žádné strany nebyl sebemenší problém s natáčením a s rozhovory.

1.4 Etika výzkumu a reflexe výzkumu

Všichni moji respondenti byli předem seznámeni s tématem mé bakalářské práce, s výzkumem a jeho metodami. Všem svým respondentům jsem se zavázala slibem, že do své práce bude použito pouze jejich jméno, věk a místo bydliště. Vše ostatní zůstane v anonymitě. Dále jsem je informovala o tom, že všechny audiovizuální výstupy a rozhovory na nich zaznamenané budou použity pouze pro účely této bakalářské práce. V rámci realizace etnografického filmování jsem se s jednotlivými informátory domluvila na vzájemné reciprocitě, kdy jsem jim za možnost natáčení na jejich svatbě zavázala zpracováním svatebního videa. Všichni moji informanti souhlasili s podmínkami mého výzkumu a mé bakalářské práce a ze žádné strany nebyl sebemenší problém s natáčením a s rozhovory. Tato forma se v konečném důsledku ukázala být nesmírně výhodnou pro obě strany. Díky informovanému souhlasu a možnosti přímo vytvářet a reflektovat vznikající vizuální reprezentaci jsem mohla konfrontovat jednotlivé obrazové postupy a fotografické styly.

2. Vizuální reprezentace a antropologie obrazu

Ve své bakalářské práci se budu věnovat svatební fotografii ale současně i částečně svatebnímu videu, které jsou součástí stejné vizuální kultury. Svatební fotografie je v dnešní svatební kultuře dle mého názoru více požadována než svatební video. Jak říká můj respondent Radek „*Většina budoucích novomanželů, kteří si mě objednávají jako svatebního fotografa požadují pouze svatební fotografie. O videu se jich zmíní jen několik málo během jednoho roku*“

„Obrazy nejsou pouhou součástí každodenního života, ale život vytvářejí“ (Mirzoeff 2012: 1).

„Vizuální antropologie se systematicky zabývá jak interpretací různých kultur vizuálními výrazovými prostředky, tak interpretací vizuálních složek kultury, čímž se rozumí studium vizuální kultury“ (Soukup 2010: 21 in Čeněk, Porybná 2010: 21). Současný významný badatel Nicholas Mirzoeff ve své knize Úvod do vizuální kultury píše, že náš volný čas a práce se více soustřeďuje na vizuální média, jako jsou počítače. Podle něj se lidská zkušenost stává vizuálnější, než kdy před tím byla (Mirzoeff 2012: 1). Dále říká, že ustavující složky vizuální kultury tedy nejsou určeny tolik médiiem jako spíše interakcí mezi pozorovatelem a pozorovaným, což můžeme nazvat sociálním jevem (Mirzoeff 2012: 87).

Svatební, nebo jakákoliv jiná forma fotografie je projevem vizuální kultury. Stejně tak do této kategorie můžeme zařadit i svatební video, nebo jakékoliv jiné mediální produkty, které s ním nebo svatební fotografií souvisí (fotoalba, fotoknižky, magnetky, polštářky).

Marita Sturken a Lisa Cartwright ve své obsáhlé publikaci věnované studiu vizuální kultury tvrdí, že „význam věcí materiálního světa vytváříme prostřednictvím pochopení objektů a entit v jejich specifických kulturních kontextech“ (Sturken, Cartwright 2009: 22).

Podle nich dokážeme správně vnímat jejich podstatu a role ve společnosti jenom díky významu, který je námi „viděn“ prostřednictvím reprezentací (Sturken, Cartwright 2009: 22).

Martin Soukup říká, že „vizuální antropologie je však spojována s fotografií a především filmem. (...)“ (Soukup 2010: 21 in Čeněk, Porybná 2010: 21). Podle kulturního antropologa Martina Soukupa se vizuální materiál získává prostřednictvím kamery či fotoaparátu výzkumníka. Mnozí důležití antropologové ve studiu vizuální kultury zpracovali mnoho způsobů, jak získávat vizuální data a jak tyto data interpretovat (Soukup 2010: 21 in Čeněk, Porybná 2010: 21).

2.1 Fotografie a obraz

Každý den se setkáváme s nejrůznějšími obrazy. Ať už si je sami vytváříme, dle našich vlastních subjektivních pocitů nebo pohledů, či je vnímáme očima jiných. Každý obraz má své významy, které jsou ale chápány odlišně z pohledu diváků. Jednotlivci dívající se na stejný obraz ho mohou chápat úplně jinak než ostatní.

Svatební fotografie jsou nedílnou součástí svatby, proto je důležité zvážit, jakého fotografa vybrat pro svůj svatební den a podívat se i na jeho tvorbu. „*Když si moji budoucí klienti prohlížejí mou předešlou práci, každému se líbí něco jiného. A o tom to je, každý jsme jiný, a proto by budoucí novomanželé měli projít více fotografií, a vybrat si toho, který se jim zdá jako nejlepší a líbí se jim jeho styl focení.*“

Obrazy podle Nicholase Mirzoeffa využívají způsoby reprezentace tak, aby výsledek vypadal dostatečně věrohodně a popřel naši nedůvěru v obraz (Mirzoeff 2012: 57). Mirzoeff také připouští, „že primární funkce vizuální kultury je dát nesčíslným podobám vnější skutečnosti konkrétní smysl na základě výběru, interpretace a reprezentace“ (Mirzoeff 2012: 57).

„Fotografie byla vždy spojována s realismem. Avšak vytvoření obrazu prostřednictvím čočky fotoaparátu zahrnuje nějaký stupeň subjektivního výběru, rámování a osobní manipulace“ (Sturken, Cartwright 2009: 26). Fotografie je nedílnou součástí svatebního dne. Slouží k uchování důležitých vzpomínek a momentů, kterými je svatební den doprovázen. Slouží k zachycení nejrůznějších emocí a na základě těchto fotografií si právě tyto okamžiky můžeme připomínat po zbytek života. Marita Sturken fotografii vnímá jako objekty, do nichž vkládáme hluboký citový obsah. Podle ní je fotografie jedním z hlavních prostředků, pomocí něhož si pamatujeme různé události, osoby, které už nejsou přítomné či které jsme ztratili ale pořád po nich toužíme. Fotografie jsou také podle autorky důležité v případě toho, že bychom si něco nepamatovali, což bývá způsobeno tím, že daný člověk, okamžik či věc nebyl vyfotografován (Sturken, Cartwright 2009: 28).

Podle Rolanda Barthes v knize *Světlá komora* můžeme říci, že to, co fotografie zaznamenává a reprodukuje, se stalo jenom jednou. Fotografie chápe jako mechanické opakování toho, co se nikdy opakovat nemohlo (Barthes 1994: 10). „Fotografujeme-li nebo interpretujeme získané fotografické materiály, pronikáme do vizuálně uchopitelných, z vnějšku pozorovatelných aspektů sociálního života, či jinak řečeno – k vizuálním faktům“ (Sztompka 2007: 35). Susan Sontagová uvádí, že všechny fotografie jsou memento mori.

Fotografovat znamená účastnit se na smrtelnosti, zranitelnosti, nestálosti někoho (či něčeho) jiného. Právě vyjmutím tohoto momentu a jeho znehybněním vypovídají všechny fotografie o neúprosném plynutí času (Sontagová 2002: 20–21).

„Fotografie jsou objekty, které vytvářejí magické emoce“ (Sturken, Cartwright 2009: 28).

Významný německý teoretik umění Hans Belting ve své publikaci *Antropologie obrazu, Návrhy vědy o obrazu*, která se v roce 2021 dočkala i svého českého překladu, zdůrazňuje propojování obrazů, médií a těla. Ve své vzájemné symbióze pak následně ovlivňuje nejenom způsobem, jak jsme schopni o obrazech přemýšlet, ale také jakou funkci, významy a smysl jim přiřazujeme (Belting 2021).

Existuje také mnoho svatebních příruček, které pojednávají i o tom, co je důležité při výběru fotografa a na co si dát pozor. Svatební příručky jsou ale i pro svatební fotografy. K analýze svatebních příruček pro novomanžele jsem si vybrala knížku od Patricie Janečkové – *Svatba: vše, co potřebujete vědět --: před svatbou – svatební den – po svatbě*. V této knize autorka akcentuje několik důležitých kapitol, co se týká svatby samotné, od začátku plánování svatebního dne až po dny, které nastávají po svatebním dni jako například *Zásnuby, Data k obřadům, Šaty, Prstýnky* a jiné. Mě především zajímala kapitola *Fotograf*. V této kapitole autorka pojednává o výběru svatebního fotografa, ale hlavně o tom, co by v balíčku svatebních fotografií nemělo chybět. Všechny momenty od příprav nevěsty, přes obřad až po házení svatební kytice a různých zvyků, které zde autorka zmiňuje se v balíčkách svatebních fotografií objevují dodnes. Kniha je sice staršího data, ale informace týkající se svatebních fotografií a fotografů jsou platné i dnes. Jak říká sama autorka Patricie Janečková: „Fotografie budou nádhernou vzpomínkou na váš svatební den. Jsou to obrázky, které budete možná s trochou nostalgie ukazovat rodině a přátelům po mnoho let“ (Janečková 2008: 156). Tyto formulace tak potvrzují vnímání fotografie podle Marity Sturken. Jako příručku pro svatebního fotografa jsem zvolila dílo od Vladimira Illetška – *Fotografujeme svatbu*. Příručka od Vladimira Illetška už není určena novomanželům, ale právě svatebním fotografům. Kniha pojednává o tipech, inspiracích a radách pro svatebního fotografa a jak pro své zákazníky připravit originální a nezapomenutelné svatební fotografie. Jednou z důležitých kapitol pro mou analýzu byla *Kapitola 1 – Specifika svatební fotografie*. Autor zde popisuje, co musí fotograf vše znát a vědět o novomanželech, jaké tradice se u nich dodržují. Tyto informace mu potom pomohou být lépe připravený na svatební den. V této kapitole autor knihy popisuje i

mnoho zvyků, které se u nás dodržují nejčastěji. Kniha vyšla v roce 2008, ale spoustu informací, které zde Vladimír Illetško popisuje musí znát svatební fotograf i dnes. Autor přikládá velký důraz i tomu, co vše je nutné na svatbě fotografovat, stejně jako tomu kladla důraz i předchozí příručka od Patricie Janečkové. Illetško ale ještě zmiňuje, že je důležité fotografovat i svatební hosty, což Janečková ve své příručce opomenula. V knize *Fotografujeme svatbu* se dozvíme i jaká technika je vhodná na svatební focení. Je důležité ale zmínit, že při vývoji moderních technologií tyto informace nemusí být vždy platné. Dnešní fotoaparáty umožňují kvalitnější nastavení, díky kterému poté vznikají kvalitnější fotografie.

2.2 Estetické vlastnosti a funkce – emocionalita

O kýči dnes můžeme slyšet z mnoha stran. Hovoříme o něm v běžných komunikacích, ale i například v masových sdělovacích prostředcích. Kýč je fenomén, který se neustále mění, i když jeho základní princip zůstává stejný. Pro kýč neexistuje jednoznačná definice, která by přesně definovala, co kýč reflektuje (Hana Vondru 2016: 7).

Některé svatební fotografie, z pohledu zainteresovaného člověka do svatební kultury, jakožto kameramana, či poté při postprodukcii fotografií, považují za kýč. Každá fotografie by měla mít nějaké estetické vlastnosti a funkce. „Cílem estetické funkce je navození estetické libosti. Tu může vyvolat kterákoliv věc nebo děj“ (Mukařovský 2000: 1). Každý člověk vnímá estetické vlastnosti dle svého pohledu. Subjektivní zabarvení v estetických funkcích hraje velkou roli. Pro někoho něco hezkého může být pro dalšího ošklivé či kýčovité. S tímto názorem jsem se setkala i u svého respondenta. „*Pro nevěsty například prskavky na konci svatebního dne jsou dalším důležitým momentem. Vypadá to samozřejmě hezky, nevěsty to vyžadují a nafotit to taky musím. Ale když už to vidím na 20 svatbě v jeden rok, vidím ty stejné fotky, kde se mění jen postavy svatebčanů a novomanželů, připadá mi to trošku jako kýč.*“ Kýčem mohou být nejrůznější motivy a témata. Každý z nás si pod slovem kýč představí možná něco jiného, ale vždy se jedná o témata, která obsahují nějaké emoce.

„Kýč zobrazuje témata, která jsou všeobecně považována za krásná, nebo která mají silný emocionální náboj“ (Kulka 1994: 41). S emocionálním nábojem také souvisí slova Milana Kundery, který říká že „Kýč vyvolává těsně po sobě dvě slzy dojetí. První slza říká: jak je to krásné, děti běžící po trávníku! Druhá slza říká: jak je to krásné být dojat s celým lidstvem nad dětmi běžícími po trávníku! Teprve za druhá slza dělá z kýče kýč“ (Kundera 1984: 228). Když se podíváme na svatební fotografii, kde si nevěsta se ženichem vyměňují prstýnky, a za nimi pláčou maminky nevěsty a ženicha, mohli bychom tuto fotografii

považovat za kýč. Ale někdo jiný však tuto fotografii za kýč považovat nemusí. „Podstatou kýče je ujistit konzumenta v jeho předpokladech, nikoli mu je zpochybnit“ (Kulka 1994: 40).

Svatba je provázena nejrůznějšími projevy emocí. Od samotných příprav, kdy na budoucích novomanželech můžeme pozorovat různé stupně stresu, radost, očekávání, nervozitu. Tyto emoce provázejí celý den. Během příprav je důležité, aby se novomanželé moc nestresovali, aby je svědkové a rodina uklidňovali, byli jim nápomocní a starali se o všechny důležité věci, které se jejich velkého dne týkají. To je velmi důležité, aby vše nezůstalo jen na novomanželech. Někdy je možné si najmout i svatebního koordinátora, který právě všechny tyto věci řeší za ně. Při obřadu fotograf musí umět zachytit emoce – pláč svědků, rodičů, samotných novomanželů, ale i svatebčanů. Na budoucích novomanželech je vidět nervozita. Některé okamžiky bývají ale i velmi dojemné. Například když ženich čeká u oltáře na nevěstu, na začátku špalíru, kostela, nebo obřadní síně se objeví nevěsta a ženich se rozpláče. Mnoho mužů – ženichů říká, že i když se snaží, aby se nerozplakali, jejich žena ve svatebních šatech a síla okamžiku je i přes to donutí plakat.

Svatební fotografie je v mnoha ohledech artefaktem, vzpomínkou, která slouží k uchování emocí spojených se zažitou zkušeností.

"Výměna mezi zážitkem a vzpomínkou je výměnou mezi světem a obrazem. Obrazy se nadále zapojují do každého nového vnímání světa, protože smyslové vjemy jsou překrývány našimi vzpomínkovými obrazy, s nimiž je pak záměrně nebo nezáměrně poměrujeme" (Belting 2021: 66).

2.3 Svatba jako mýtus a rituál

Podle Iva Budila mýtus znamenal vyprávění, které starobylému společenství odpovídalo na otázky týkající se jeho existence (Budil 1998: 198). Každá svatba má svůj příběh. Tento příběh se formuje už na začátku, během příprav a jednotlivých představách o svatebním dnu. Od specifických představ, od mýtů, se odvíjí představy, které ale nejsou jasné. Můžeme najít spoustu možností, které si lidé předávají skrze vlastní či sociální a kulturní zkušenosti. Mýtus, představa se mění díky modernějším technologiím, novým módním trendům, ale samozřejmě i dobou. „Mýtus nepopírá věci, jeho funkcí je naopak o nich mluvit: mýtus je jednoduše očišťuje, činí je nevinnými, zakořeňuje je v přirozenosti a věčnosti, dodává jim jasnost, která není jasností vysvětlení, nýbrž konstatování“ (Barthes 2004: 140). Svůj svatební den si budoucí novomanželé plánují dle svého uvážení a na základě toho se formuje mýtus. Podle přání a představ nevěsty a ženicha, podle charakteru jejich osobností, etnické či kulturní

příslušnosti, zájmů a různých jiných zkušeností, například ze svateb, na kterých byli jako hosté. „Kulturní význam je v pohybu, stále se mění. Je výsledkem složitých interakcí mezi obrazy, producenty, kulturními produkty a diváky/čtenáři/konzumenty. Význam obrazů vzniká v procesu interpretace, interakce a vyjednávání. Je důležité, že kultura není souborem objektů, které by byly pouze oceňovány, ale komplexem procesů, jimiž je stále vytvářen a přetvářen význam při interakci objektů a lidí“ (Sturken, Cartwright 2009: 96).

Svatba je společenskou událostí, se kterou se nejspíše setká každý z nás. Je to rituál, kdy se muž se ženou stávají manželi z právního hlediska. Svátba je spojována s dalšími rituály, které se mohou odehrávat tentýž den, ale i s rituály, které jsou se svatbou spjaty – ty se většinou odehrávají ještě před velkým svatebním dnem. Svátbu bychom mohli považovat za přechodový rituál. Přechodový rituál se týká spíše nevěsty, kdy z jednoho společenského postavení přechází do druhého. V knize *Svatební rituály u nás a ve světě* napsané Janou Jirouškovou se dočteme že přechodové rituály, které jsou spojené se změnou společenského statusu, mají povětšinou tři fáze: „fázi odloučení od stavu dosavadního (u nevěsty loučení s domovem), samotné přestoupení hranice obvykle spojené s bolestí (u nevěsty svatební obřad a ztráta panenství) a konečně přijetí nového statusu (u nevěsty přijetí mezi vdané ženy)“ (Jiroušková 2012: 17).

3. Práce fotografa před svatbou

Práce fotografa před svatbou je důležitá. Fotograf by měl před svatbou znát podrobnosti o svých klientech. Proto si můj respondent s budoucími novomanželi domlouvá schůzku, svatební jednání, aby se dozvěděl všechny podrobnosti týkající se svatebního dne, které jsou pro fotografa klíčové. „Důležité je dohodnout se s novomanželi na předsvatební schůzce. Berte přípravnou schůzku ještě před samotnou svatbou jako skvělou příležitost, abyste se s ženichem a nevěstou co nejlépe seznámili. Je dobré pokusit se odhadnout jejich charakter, a hlavně dohodnout se s nimi na podrobnostech svatebního dne a představách o vaší úloze svatebního fotografa“ (Illetško 2008: 78). Pro fotografa je také velmi důležité, aby znal místo konání svatby. Podstatné u práce fotografa by mělo být i to, aby místo aspoň trochu znal a měl představu, jak by svatba mohla probíhat. Proto je dobré, aby si fotograf dělal svatební obhlídky a měl tak představu o tom, jak by mohla vypadat společná fotka všech svatebčanů, ale i na kterých místech by mohl fotit stylizované fotky novomanželů. Samozřejmě nesmí podcenit přípravu před samotným svatebním dnem. Příprava se týká hlavně techniky, aby se nestalo, že mu selže během důležitých okamžiků fotoaparát.

3.1 Svatební jednání

Před každou svatbou probíhá tzv. svatební jednání. Domluví se čas a místo, kde se s novomanželi sejdeme a řeší se otázky k samotné svatbě. Svatební jednání bývá většinou tak 14 dní před samotnou svatbou, kdy víme, kde se bude svatba konat a sami novomanželé znají podrobnosti, které potřebujeme vědět. „*Vždycky říkám nevěstě a ženichovi že to není potřeba, že to není úplně důležité, že to můžeme vyřešit po telefonu, ale vždycky je lepší se s nimi sejít a říct si ty věci kolem svatby, protože těch věcí je strašně moc a já nejenomže si potřebuju vyslechnout jejich přání, protože každá nevěsta má nějaké představy o svatbě, ale dát jim pár rad na focení, protože už mám několik svateb za sebou, můžu jim poradit. Vždycky říkám, že je to jejich svatba, že jaké si to udělají, takové to budou mít. Nikdy je do ničeho netlačím, ale pokud si nevědí rady, tak jim mohu pomoci, takže i na té svatbě pak nejsem jen v roli fotografa, hlavně potřebuju, aby ty lidi byli v klidu.*“ Jako předlohu, abychom na nic nezapomněli, používáme předpřipravený formulář. „*No, a proto že jsem člověk starší, tak mám takový papír, kterému říkám noty, kam vyplňuju informace, které mě zajímají, třeba název svatby a důležité informace jako kde svatba bude, aby se mi nestalo, že bych přijel na místo, kde se svatba vlastně vůbec nekoná.*“ Ten se skládá z několika částí. Formulář začínáme jménem svatby – požívají se nejvíce jména jako např. Lucie a Radek, ale také i s příjmením budoucích manželů – Lucie a Radek Novákovi. Záleží na nevěstě a ženichovi,

my potom tak pojmenujeme jejich svatbu ve finální podobě. Dále ve formuláři uvádíme kontakt na novomanžele.

Další kolonkou je datum svatby, což je pro fotografa asi nejdůležitější, aby byl ve správný den, na správném místě. Jako další položka je místo a čas příjezdu fotografa. Mnohdy se místo příprav a obřadu liší, proto je dobré vědět, kde a kdy má fotograf být. K tomu je samozřejmě vázána možnost dopravy fotografa. Zda se má dopravit po vlastní ose či mu dopravu zajistí novomanželé. Důležité je také místo obřadu. Fotografa na svatebním jednání zajímá, kolik budou mít novomanželé přibližně hostů na svatbě. Jde o to, že podle počtu hostů fotograf dokáže odhadnout místo, kde by mohla proběhnout společná fotka. S tím je spojené právě místo a také čas společné fotografie. Převážně se společná fotografie fotí hned po obřadu, i z toho důvodu, že jsou všichni pohromadě a na nikoho se nemusí čekat. Fotografa také zajímá kompletnost příbuzných, zda mají oba rodiče, nebo nejsou rozvedení atd. Není to z nějakého důvodu, aby jim zasahoval do soukromí, ale občas fotí fotky typu jen ženich a nevěsta s rodiči a mohlo by během focení dojít k nějakým nepříjemnostem. Takle informace jim dokáže včas zabránit.

Během svatebního jednání se také budoucím novomanželům dávají rady, jak se při svatebním focení, hlavně během obřadu, chovat. Je důležité, aby novomanželé a fotograf mezi sebou nějakým způsobem spolupracovali. Jako příklad můžeme uvést navlékání prstýnků a první manželský polibek. Je potřeba, aby novomanželé spolupracovali, tudíž navlékali prstýnky zřetelně, a ne moc rychle, ale naopak ani ne zase moc pomalu. Při novomanželském polibku je důležité chvíli v okamžiku setrvat, aby fotograf měl větší jistotu, že tento okamžik, jeden z nejdůležitějších na celé svatbě, v pořádku zachytil. Mezi další takové okamžiky, kdy se vyžaduje spolupráce novomanželů a fotografa, patří například v dnešní době velmi oblíbené prskavky. Svatebčané utvoří špalír a zapálí si prskavky, novomanželé prochází pod branou prskavek. I v této chvíli je potřeba jít pomaleji a komunikovat s fotografem. Při chůzi špalírem je také důležité neproběhnout to bez rozmyšlení. Při chůzi špalírem je také důležité neproběhnout to bez rozmyšlení. Novomanželé by měli chodit pomalu, usmívat se, ale pořad v takové míře, aby to vypadalo přirozeně.

3.2 Svatební obhlídka

Svatební obhlídku děláme až po svatebním jednání, kdy víme, kde se bude svatba konat. Během těchto 14 dní se naplánuje obhlídka, na které se hledají nejlepší místa pro focení s novomanželi, aby člověk šel tzv. na jisto. „*Je na mě, abych si okouknul lokality, kde bychom*

mohli fotit. Jezdím na kole i kvůli dostupnosti na místa. Musím si najít víc míst, protože ne vždy se dají všechny v den svatby použít. “ Když se stane, že nějaká lokalita například pole, které před svatbou vypadalo fotogenicky, se stalo jen hnědou zoranou plochou, pak se musí improvizovat.

Formy improvizace jsou nejčastěji, že fotograf nasedne do auta s novomanželi, vyjede se na nejbližší kopec, nebo k nejbližšímu rybníku. „*Když takhle koukám po těch místech, je potřeba se koukat i na to, jestli tam nejsou nějaké rušivé prvky, jako třeba dráty, auta, reklamní plochy a podobně.*“ Často se i doptává novomanželů, pokud nějaké místo nevyjde, zda nemají nějaké oblíbené hezké místo v okolí – lavičku na kopci, přírodní malé vodopády atp. Vladimír Illetško ve své příručce pro svatební fotografy – *Fotografujeme svatbu* píše, že je dobré, abychom si lokality k fotografování dobře rozmysleli a také abychom se na nich domluvili s novomanželi, případně aby nám tyto lokality novomanželé odsouhlasili (Illetško 2008: 65). Hledají se také místa na společnou fotografii, podle počtu hostů na svatbě. Díky těmto obhlídkám potom svatba může mít lehčí průběh, nevytváří se zbytečné komplikace s hledáním míst pro focení. Při obhlídce je také dobré vědět, kdy zhruba bude podle novomanželů probíhat párové focení. Místa se hledají i podle světla, kde bude zrovna svítit slunce, kde bude stín, jak to půjde nasvítit deskou a podobně. „*Také je důležité vědět, že to místo vypadá jinak ve skutečnosti a jinak na fotce. Proto i na ty místa jezdím, abych měl zhruba představu, jak ta fotka může zhruba vypadat.*“

4. Svatební den a zvyky

4. 1 Přípravy nevěsty a ženicha

Nastal den samotné svatby. Fotograf je na místě. Práce fotografa ve svatební den začínají většinou od brzkého rána. V Pardubickém kraji, ale určitě i jinde v republice je běžné, že přípravy ženicha a nevěsty probíhají u někoho doma, většinou jsem se setkala s přípravami u nevěsty doma.

Na svatebním jednání se domlouvá, zda fotograf svou práci zahájí focením už během příprav, či například až před obřadní síní / kostelem, těsně před obřadem. Pokud fotograf zahajuje focení již ráno, probíhá to většinou tak, že nevěsty přípravy probíhají v jednom pokoji, kde s nevěstou většinou bývají maminka, družičky, svědkyně, popř. svědek. „*Fotím hlavně přípravy nevěsty i tu atmosféru v tom místě, kde se nevěsta a většinou i ženich chystá. Málodky se v dnešní době stává, že se ženich chystá na jiném místě než nevěsta. Důležitější v tenhle moment je samozřejmě nevěsta, kdy se kolem ní točí maminka, družičky, kosmetička, kadeřnice a další, kteří ji pomáhají s přípravami na její velký den. Ženicha musím samozřejmě při přípravách navštívit s foťákem taky.*“ Dodržuje se zde tradice, že by ženich neměl vidět nevěstu ve svatebních šatech dříve než při obřadu. Není to pravidlem, ale určitým zvykem ano. Ve druhém pokoji probíhají přípravy ženicha, jako jsou vázání kravaty, špendlení korsáže – to je malá kytička, která zdobí sako ženicha a často i svědků nebo tatínka.

Při přípravách nevěsty pomáhají například družičky či družička a svědkyně. Nevěstě pomáhají s oblékáním do svatebních šatů a dalších aktivit spojených s přípravami nevěsty. Bývá zvykem, že pokud je svatebním fotografem muž, neúčastní se především oblékání šatů. Pokud už se šaty jen zavazují, některá z dívek, která nevěstě pomáhá ho může opět pustit do místnosti, kde je nevěsta. Může se ale stát, že nevěsta bude chtít, aby tam fotograf byl celou dobu, v tomto případě by ji měl vyhovět, nebo aspoň upozornit, zda je to opravdu vhodné. Když jezdím na svatby točit svatební videa s kolegou Radkem, stává se, že já, jako žena můžu zůstat s nevěstou při všech těchto aktivitách, Radek už ale ne. Pokud je svatebním fotografem žena, musí brát zřetel na ženicha, kterému by se nemuselo líbit, že je tam nějaká cizí žena, která ho fotí při přípravách. Vždy je to o domluvě s novomanželí.

Dnes je zvykem svatbu ladit do nějaké jednotné barvy – jako příklad můžeme uvést třeba žlutou, družičky či svědkyně mohou mít žluté šaty, ženich a svědek například žluté kravaty či motýlky, a i svatebčané se oblékají do podobných barev, aby všichni společně ladili.

4.2 Obřad

Svatby se konají v obřadních síních, kostelech, ale v dnešní době už se mohou konat v podstatě kdekoliv. Je k tomu potřeba oddávající a matrikář / matrikářka. V dnešní době se stále dodržují tradice při svatbách, jako je obřad v kostelech. Nejčastěji ale svatba v kostele bývá u rodin, které jsou nábožensky založené.

Další možností jsou obřadní síně či na obecních nebo městských úřadech nebo radnicích. Dnes je poněkud moderním trendem obřad na nějakém otevřeném prostranství nebo v nějakém resortu. Jako příklad můžu uvést vlastní zkušenost, kdy ženich s nevěstou si naplánovali svatbu v golfovém resortu a tam probíhala celá svatba, od příprav až po večerní zábavu. Převážnou většinu současných svateb v České republice můžeme členit na několik etap – přípravy nevěsty a ženicha, obřad, slavnostní hostina, program a jiné. Co se týče prostorového hlediska, jednotlivé etapy se mnohdy realizují na několika místech či v odlišných prostorách. Za těchto podmínek je fotograf nucen řešit a vypořádat se se spoustou důležitých podmínek jednotlivých vlastností, které se vztahují ke konkrétním místům. Každý interiér i exteriér se vyznačuje specifickými, pro fotografa hlavně, světelnými podmínkami, na které musí být připraven a ovládat techniku, aby se dokázal s rychlou změnou světelných podmínek vypořádat. V interiérech bývá problematické fotografovat společné fotografie, proto je vhodné najít místo spíše v exteriéru, kde se může uskutečnit společná fotografie a poté menší skupinové fotografie. *„Důležité pro mě je, kde se bude třeba fotit společná fotka, protože někdy těch lidí na svatbě bývá hodně a je dobré si předem vymyslet místo, kam by se dali postavit, aby na té fotce byli všichni vidět.“*

Resort svatby pořádá pravidelně, takže měli venku připravenou i malou slavobránu. Focení ženicha a nevěsty probíhalo v areálu golfového hřiště, kde nám na přejezdění byly k dispozici golfové vozíky. Je k tomu potřeba oddávající a matrikář / matrikářka. Jako první do kostela / obřadní síně/ jiného místa konání obřadu vcházejí svatebčané. Svatební hosté jsou usazeni vždy podle členů rodiny. Nevěsta stává po pravici ženicha. Bývá také zvykem, že po levici sedí rodiče ženicha a po pravici, tedy tam, kde stojí nevěsta, sedí rodiče ženicha. Dnes už je to ale celkem jedno, tato tradice v usedání se nedodrжуje. Po svatebčanech do kostela vcházejí ženich v doprovodu své matky – v ojedinělých případech ho vede otec. Poté přichází svědek nevěsty a svědek ženicha. Úplně nakonec přichází nevěsta v doprovodu svého otce. Otec předá ruku nevěsty ženichovi a usedá vedle matky nevěsty. Při obřadu fotograf musí umět zachytit emoce – pláč svědků atd. Když dojde na předávání prstýnků a první manželský polibek, fotograf musí opět zbystrit. O tom už ale ženich s nevěstou vědí z jednání, jak mají

fotografovi napomocť, aby tento nejdůležitější okamžik ze svatebního dne správně zachytil. Pak přichází na řadu podpis novomanželů a svědků. A samozřejmě další důležitý okamžik pro fotografa. Tohle ale vše řeší při svatebním jednání a připomíná to novomanželům, někdy i svědkům, jak se zachovat. Při těchto momentech musí být fotograf pořád ve střehu, aby zachytil, jak otec předává ruku nevěsty, jak vchází ženich či nevěsta do dveří, přitom musí ale také sledovat pozadí a okolí celé fotky. Během obřadu je spousta důležitých momentů, které fotograf musí zachytit, ty už se totiž opakovat nebudou. Když je celý obřad u konce, novomanželé a svědci si připijí s oddávajícím a s matrikářkou. Bývá zvykem, že novomanželé odcházejí špalírem. Někdy se špalír tvoří i na příchod ženicha, svědků a nevěsty. Při odcházení novomanželů se na ně někdy hází rýže, dnes už i foukají bublinky z bublifuku nebo střílejí konfety.

Mezi další zvyky a tradice, které se v dnešní době hodně objevují, patří také vypouštění balónek nebo holubů. Fotograf opět musí zachytit sílu okamžiku a reagovat na všechny emoce a události, které se dějí zároveň. Na základě předchozích zkušeností fotograf ví, kdy se jaká důležitá událost bude konat. Musí znát průběh obřadů, jak civilního, tak církevního. Aby byl ve správný čas na správném místě. Zároveň musí vědět, jak pracovat s technikou, aby všechny tyto okamžiky byly v pořádku vyfotografovány. Jako příklad můžeme uvést vypouštění holubů na svatbě. Je dobré, aby se před zahájením obřadu zeptal, co vše je v plánu a byl seznámený s průběhem obřadu. Vypouštění holubů je událost, která nesmí ve výsledných fotografiích chybět. Pokud ví, že po obřadu tento okamžik nastane, je připraven ho zachytit. Emoce jsou stejně důležité. Musí si také hlídat, aby na fotkách bylo čisto, aby byly bez nějakých rušivých prvků, které by mohly záběr zkazit.

4.3 Hostina

Před hostinou je zvykem, že si novomanželé před vstupem do prostorů, kde hostina probíhá, připijí s obsluhou hostiny, s například majitelem či vrchním. U přípitku se dělá to, že v jednom je voda a ve druhém nejčastěji slivovice. Ten, kdo z novomanželů vypije slivovici, bude mít doma největší váhu slova. Po vypití přípitku obsluha či majitel rozbije talíř a novomanželé se pustí do společného úklidu. Důležité je také před vstupem zachytit například letící talíř k zemi a samozřejmě novomanžele, jak společně střepy uklízejí. Bývá také zvykem, že někdo ze svatebčanů lopatku s nametenými střepy rozkopne. Fotograf by měl být připravený i na takový okamžik a zachytit ho. Opět je potřeba, aby fotograf zachytil daný okamžik. Fotograf by měl i nějak elegantně zachytil prostory, ve kterých se hostina pořádá. Mnohdy na prostřené svatební tabuli bývají nejrůznější jmenovky, vzkazy svatebčanů či

drobné dárečky. Hodně se na stolech objevují svatební noviny. Tyhle detaily je potřeba taky fotit, protože je to součástí svatební tabule a celé svatby. Například letící talíř k zemi. Pak fotí novomanželé, jak společně střepy uklízejí. Bývá také zvykem, že někdo ze svatebčanů lopatku s nametenými střepy rozkopne. Fotograf by měl být připravený i na takový okamžik a zachytit ho.

Svatba se ale samozřejmě netočí jen kolem novomanželů, ale i kolem svatebčanů. Je teda potřeba zachytit okamžiky i u svatebčanů, rodičů, babiček, dětí, blízkých příbuzných a kamarádů či kolegů z práce. „Vycházejme z toho, že svatební dokument by měl vypovídat o vztazích mezi lidmi – nezapomínejte, že vedle nevěsty, ženicha a jejich rodičů jsou stejně důležité i ostatní svatební hosté. Fotografie by měly dokumentovat, pokud možno, celý průběh akce a všechny situace, které se během dne přihodí, tedy jak okamžiky šťastné i veselé, tak i ty někdy tragikomické, nešťastné apod.“ (Illetško 2008: 51). Po uklizení střepů novomanželé vcházejí do restaurace, sokolovny, přes nějaký práh. Tradicí je přenášení nevěsty přes práh. Tento okamžik by ve výsledných fotografiích také neměl chybět. Přeci jen je to pro mnohé budoucí novomanžele důležitý moment. Všichni se usadí ke stolu, podle zasedacího pořádku. Ten dodávají většinou novomanželé.

Před zahájením hostiny někdo pronese přípitek, otec nevěsty, otec ženicha či některý ze svědků. Přípitek ale mohou pronést klidně i dva lidé. Ženich s nevěstou se v Pardubickém kraji tradičně svazují jedním *bryndákem* k sobě a na polévku se jim dává děrovaná lžíce. Krmí se navzájem. Opět je potřeba, aby fotograf zachytil emoce, jak při přípitku, tak při jzení polévky. Fotograf zachytí i pokrmy, které se během svatební hostiny podávají. To ale většinou nejsou až tak důležité fotky. Během focení svatební hostiny by si fotograf po celou dobu měl dávat pozor, aby nefotil svatebčany či novomanžele při situacích, které nejsou vhodné.

Na situace, které jsou či nejsou vhodné by si fotograf měl dávat pozor v průběhu celé svatby, a to nejen u novomanželů, ale i u svatebních hostů. Nevhodnými okamžiky můžou být například oblékání maminek, družiček, svědkyň novomanželů či oblékání nevěsty, pokud si nevěsta přeje, aby fotograf nebyl u tohoto okamžiku přítomen. Pokud však nevěsta chce mít zaznamenaný i tento okamžik, fotograf by k tomu měl přistupovat s respektem. „*Pak jsou intimnější momenty, třeba právě při navlékání šatů a tam se vždy zeptám, jestli ji nevadí přítomnost toho fotoaparátu. Přeci jen ona je žena a já jsem muž. Pokud ji to nevadí, většinou to fotím jako průhled mezi dveřmi, kdy ona je zády a na dveřích je například cedulka nerušit a*

za dveřmi se ukáže jen silueta nevěsty, jak se obléká. Samozřejmě tyhle fotky musí být velice jemné, aby z fotky pořád vyzařovala atmosféra svatby a nevznikala zde žádná pornografie, která na svatbu opravdu nepatří.“ Dalšími nevhodnými okamžiky k focení jsou například přílišné zasahování fotografa do soukromí novomanželů či hostů na svatbě. Jedním z hlavních okamžiků, kdy by si fotograf měl dávat pozor na to, co fotí je hostina. Při společném jezení polévky novomanželi je nutné, aby nevěstě ani ženichovi nebylo vidět do úst. Fotky se pak samozřejmě redukuje a vybírají, ale žádná s takovouto chybou by se do závěrečného balíčku fotografií neměla dostat. Okamžiků, které jsou vhodné pro zachycení na fotografii je mnoho. Jsou to nejrůznější emoce, ale například i aktivity, které jsou připravené pro děti. Různé dětské koutky, na svatbě, kde jsem točila, měli skákací hrad, kde si děti během svatby hrály. Děti jsou také svatebními hosty a tyto fotky by v zakázce také neměly chybět.

Podle významného českého estetika a strukturalisty Jana Mukařovského, který se zabýval estetickými normami a funkcemi nejsou hranice estetické oblasti dány realitou samou a jsou velmi proměnlivé. To se stává zřejmým zejména ze stanoviska subjektivního hodnocení jevů. Známe všichni ze svého okolí lidi, pro které všechno nabývá funkce estetické, a naproti tomu i takové, pro které funkce estetická existuje v míře minimální; ba víme z osobní zkušenosti, že hranice mezi oblastí estetickou a mimoestetickou, jsou závislé na míře estetické vnímavosti, se pro každého z nás přesunují se změnou věku, zdravotního stavu, ba i podle okamžité nálady (Mukařovský 2000: 3).

4.4 Párové focení

Jak už jsem popisovala, prací svatebního fotografa je také vybrat vhodné místo na focení. Místa by měla být většinou snadno dostupná, a ne moc daleko od místa konání hostiny a následného programu. Při práci mého respondenta bývá zvykem, že focení rozděluje na dva časové úseky. První úsek je focení po obědě – svatebčané odpočívají, mají volnou zábavu a on si může na chvíli odvést novomanžele. „Fotograf vyhledává zajímavé úhly pohledu a vytváří netradiční kompozice. Dokáže pracovat s přirozeným i umělým světlem a využívá neobvyklé aranžmá“ (Eppi 2011). Při párovém focení jde hlavně o doteky, letmé polibky. Fotograf ze začátku novomanželé trochu vede, protože se nemusí před objektivem cítit pohodlně a fotky by měly být uvolněné. Proto se fotí několik záběrů. Čím déle fotograf s novomanželi fotí, tím lepší jsou zpravidla potom fotky. Tím, že většinou ženich s nevěstou bývají před párovým focením značně nervózní, je dobré, aby s nimi fotograf nafotil několik sérií fotek. Za začátku, než si novomanželé zvyknou, že stojí před objektivem, je důležité, aby je fotograf nějakým způsobem rozesmával, odváděl pozornost od fotoaparátu. Novomanželé

si někdy zvykají chvíli a fotky jsou po krátké době plné uvolněných emocí, nebo jim to trvá trochu déle.

Samozřejmě je pro fotografa důležité, aby se emoce uvolňovaly sami a napětí samo odeznělo. Mnohdy má fotograf hlavu plnou nápadů, které může svatebčanům nabídnout a s kterými souhlasí a vznikají na základě těchto nápadů neobyčejné fotky. Samozřejmě se ale stává, že ženich focení bere jako nutnost, která je spojená se svatebním dnem. To může být pro fotografa problém, protože pak je strašně náročné vybrat k postprodukcí fotky, které vypadají aspoň trochu uvolněně a přirozeně. Není nutné, aby se novomanželé při každé fotce dívali do objektivu, mnohdy vypadá lépe, když se dívají na sebe, ne na fotografa. Fotograf má v hlavě připravené nějaké série fotek, které využívá na svatbách. Jsou to již zažitá strategie, které praktikuje a má je ze své dlouholeté zkušenosti se svatebními fotografiemi vyzkoušené a ověřené. I když jsou novomanželé pokaždé jiní, existují určité typy stylizovaného focení, které může fotograf použít. Jedná se zejména o pobízení novomanželů, aby se chovali přirozeně, či například při focení v aleji šli tak, jako kdyby byli na svém prvním rande a nevnímali přítomnost fotografa. *„Po té cestě půjdete jako zamlada. Nebudete se koukat po mě, já tu jako nejsem. Budete se koukat po sobě, jako kdybyste byli zamilovaní týden. A vždycky když houknu, tak se oba otočíte na mě.“* Na základě těchto strategií pak mohou vznikat přirozené fotografie. Ne vždy ale fotograf těchto vzorců využívá. Může využít i přání novomanželů a splnit jejich požadavky na párové focení. Fotky mohou být různě strojené, ale i humorné a plné veselých emocí.

4. 5 Odpolední program

Ke každé svatbě už tradičně patří krájení dortu. Novomanželé společně rozkrajují dort, to je další okamžik, který by měl fotograf zachytit. Zpravidla ukrajují kousek jen pro sebe, o zbytek už se většinou stará obsluha. Po hostině většinou přichází na řadu program, který si novomanželé předem připravili. Někdy mají i svědci domluvené překvapení pro novomanželé – například promítání, od dětství novomanželů po dospělost, seznámení a současnost. Toto překvapení nejčastěji připravují svědci, ale i sourozenci novomanželů, kamarádi či jiní svatební hosté. Promítání bývá většinou poskládané z fotografií novomanželů. Tento moment bývá spojován s velkou dávkou emocí, které pozorujeme na ženichovi, nevěstě, ale i jejich rodičích, kamarádech, příbuzných. Když se fotograf snaží zachytit tyto emoce, mělo by být z fotografií jasné, s jakou činností jsou tyto emoce spjaté. Měl by si umět pohrát s prostorem, kde se promítání odehrává. Pak bývá volná zábava a novomanželé odcházejí či odjíždějí na společné focení. Tohle však není určený rastr pro svatby, takže průběh svatby se vždy může

lišit. První manželský tanec také patří ke zvykům na svatbách. Mnohdy si právě novomanželé připraví nějaký tanec dle svého výběru, jako představení pro svatební hosty nebo si jen zvolí písničku, na kterou budou svůj první tanec tančit. Fotograf by jim měl dopřát trochu soukromí, naopak pokud se utvoří kruh kolem novomanželů, může se dostat i do kruhu a emoce při tančení zachytit i zblízka. Na svatbách večery končí nejrůznější zábavou. Jedním příkladem jsou hry pro novomanžele, jako je třeba pokládání otázek a nevěsta se ženichem pomocí bot odpovídají na otázky.

4.6 Svatební zvyky

Svatba je doprovázena nejrůznějšími zvyky, které se mění v závislosti na lokalitě, odkud novomanželé pocházejí. Na různých svatbách najdeme různé zvyky a tradice. Od mého respondenta vím, že nejčastějších zvyků na svatbách, které fotil, najdeme hned několik. Mezi nejdodržovanější zvyky patří házení nebo odstříhávání kytice nevěsty. Tohohle se účastní svobodné ženy. Ta, která ji chytí, nebo její pásek zůstane jako poslední neodstříhnutý, by se měla do roka vdát. Občas se vyskytuje i opačná verze, kdy ženich hází podvazek nevěsty mezi svobodné muže. Ten, který podvazek získá by se měl oženit do roka. Dalším takovým nejčastějším zvykem je rozbíjení talíře nebo přenášení nevěsty přes práh, Respondent říká, že zvyk s rozbíjením talíře se objevu snad na každé svatbě, které se jako fotograf účastnil.

4.7 Ekonomická rovina svatebního dne

Podle začátku focení se odvíjí i cena. Jediný balíček, který nabízíme, je celodenní focení – tzn. 10 hodin focení s fotografem za 11 900 Kč. Většinou se ale nestává, že by fotograf přesáhl tento limit. Myslím, že fotky ze zábavy v nočních hodinách už nejsou tak zajímavé. Pokud je doba focení kratší, definuje se podle toho i cena. V ceně za svatební focení je již zahrnutá postprodukce.

„Samozřejmě dávám informaci i o ceně, která je v mém případě daná. Je to prostě cena za sobotu, za jeden den. Je jedno, jestli na svatbě začínám až na obřad nebo už ráno v 8. Ale většinou začínáme už přípravami nevěsty a ženicha. Mám omezení hodinami, ale to i někdy přetáhnu, samozřejmě tam nejsem od prvního krůčku nevěsty ráno z postele do večerního ulehnutí.“

5. Postprodukce

Mnohým se může zdát, že všechny tyto již zmíněné věci týkající se svateb jsou nejnáročnějšími na celých svatbách. Opak je ale, alespoň pro nás, pravdou, Z mého pohledu, jako člověka, který je, sice pouze dva roky, zainteresovaný do této svatební kultury, je právě postprodukce, tedy roztřídění a zpracování fotek, ta nejnáročnější část.

Ze svatby si fotograf přinese velké množství dat, které jsou v surovém stavu. Většinou je to ve formátu RAW nebo Neff. Správným výběrem fotograf musí roztřídit fotky, které se ale bez celé řady úprav neobejdou (Motejl 2012). V naší firmě bývá zvykem, že se na svatbě nafotí zhruba 4000 fotek. Z těchto fotek se dělá hrubý výběr asi na 2500. Tyto fotky už se poté třídí a zpracovávají o dost pomaleji. Při výběru a úpravách se musí kontrolovat ostrost fotek, kompozice a zda na fotce nejsou rušivé prvky, a pokud to jsou takové fotky, je potřeba vybírat takové, které budou možné následnou retuší upravit.

Časové hledisko úprav jedné svatby je 3-5 dní. Zákazník od nás dostává 600-700 plně upravených fotek – vyretušovaných, světelně upravených, mnohé i s efekty. S efekty se nejčastěji upravují spíše fotografie z párového focení novomanželů, fotografie novomanželů u oltáře.

Důležité jsou také reportážní fotografie, které by ve svatebním balíčku fotografií neměli chybět. Tyto fotografie ukazují, jak celý den probíhal, co vše důležité se během dne stalo a zachycují i detaily, například svatební tabule atd. Fotografie s efekty se ukládají ale i v podobě fotografií bez efektů, protože se může stát, že bychom se dané nevěstě či ženichovi nemuseli trefit do vkusu. Upravené a vybrané fotografie zasíláme přes platformu uloz.to, všechny fotky ze svatby archivujeme po dobu dvou let.

S úpravou svatebních fotografií souvisí i módní boom tzv. svatebních fotoknih neboli originálních svatebních knih, plných nezapomenutelných zážitků z vašeho svatebního dne.

6. Závěr

Bakalářská práce se věnuje současné svatební fotografii a svatebnímu fotografovi jako interpretovi svatební kultury. Teoretická část práce je zaměřena na estetická a kulturní hlediska svatební fotografie. Zde jsem se snažila popsat, jak se vytváří obraz a fotografie či jiné audiovizuální produkty. V praktické části se zabývám převážně popisem dlouholetých zkušeností mého respondenta, jak se nejčastěji odehrává svatební den v Pardubickém kraji a co vše fotograf musí vědět a znát, aby mohl co nejlépe interpretovat svatební kulturu. Důležitou částí bakalářské práce byla také kapitola týkající se umění a kýče. Zde jsem se snažila rozebrat a přiblížit, co znamená kýč a co ve svatební kultuře může člověk za kýč považovat.

Cílem mé bakalářské práce bylo prozkoumat a popsat svatební fotografii a jakou má roli ve svatebních rituálech. Na základě zjištěných informací jsem dospěla k závěru, že v současné době je fotografie nedílnou součástí svatebních rituálů a při konání svateb v dnešních dnech se fotograf účastní zpravidla vždy. I když se svou přítomností snaží do průběhu realizace svatby nezasahovat, tak přesto do značné míry ovlivňuje samotný průběh tím, že se v některých situacích spolupodílí na vytváření obrazu jednotlivých situací a aktů. Svatební fotografie slouží jako vzpomínky na velký den novomanželů. To, jakým způsobem bude tento den zpětně vnímán, záleží také na tom, do jaké míry je fotograf schopen vytvořit jeho ideální vizuální paměť. Svatební fotograf ve své profesi významným způsobem propojuje přítomnost okamžiku s jeho emočním vnímáním.

Zajímala jsem se také o estetické vlastnosti a funkce svatební fotografie, kdy mým cílem bylo zjistit, zda se svatební fotografie považuje za kýč či nikoliv. Zde jsem došla k závěru, že svatební fotografii můžeme a nemusíme považovat za kýč. Hlavní výzkumnou metodou použitou v této bakalářské práci bylo zúčastněné pozorování a polostrukturovaný rozhovor s mým respondentem. Na základě získaných zkušeností a informací jsem měla počáteční osnovu, jak svatební fotografii mohu analyzovat. Díky otevřenosti mého respondenta jsem nasbírala nespočet dat, které jsem ve své práci využila a díky nim mohla představit svatební kulturu z pohledu fotografa. Pro práci na bakalářské práci jsem oslovila svého kolegu Radka a prostřednictvím něho jsem oslovovala i další respondenty důležité pro vznik této analýzy. Oslovila jsem 6 respondentů, kteří byli ochotni se mnou spolupracovat a poskytli mi možnost záznamu pro audiovizuální výstup.

Zabývala jsem se samotným vznikem především svatební fotografie ale i videa. Zajímalo mě, jak je náročná práce svatebního fotografa, co vše toto povolání obnáší a jaké jsou v dnešní době specifika svatební fotografie.

Použitá literatura

- Barthes, R. 2004. *Mythologie*. Praha: Dokořán.
- Barthes, R. 1994. *Světlá komora: vysvětlivky k fotografii*. Bratislava: Archa.
- Belting, H. 2021. *Antropologie obrazu. Návrhy vědy o obrazu*. Brno: Books & Pipes.
- Budil, I. T. 1998. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Vyd. 3. Praha: Triton.
- Eppi 2011. *Svatební fotograf: rady a tipy, jak vybrat toho pravého*. Dostupné z: <https://www.eppi.cz/napoveda/tipy/svatba/vyber-svatebniho-fotografa> [29. 03. 2022].
- Hendl, J. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Illetško, V. 2008. *Fotografujeme svatbu*. Brno: Computer Press.
- Janečková, P. 2008. *Svatba: vše, co potřebujete vědět --: před svatbou – svatební den – po svatbě*. Praha: Grada.
- Jiroušková, J. (ed.). 2012. *Svatební rituály u nás a ve světě*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny.
- Kulka, T. 1994. *Umění a kýč*. Praha: Torst.
- Kundera M., 1984. *The Unbearable Lightness of Being*, z češtiny přeložil M.H. Heim. New York: Harper & Row.
- Kokaisl, P. 2007. *Základy antropologie*. Praha: Česká zemědělská univerzita.
- Mirzoeff, N. 2012. *Úvod do vizuální kultury*. Praha: Academia, Vizuální studia.
- Motejl, A. 2012. Postprodukce svatebních fotografií. Dostupné z: <https://svatby-fotograf.cz/zakulisi-fotografa/> [29. 03. 2022].
- Mukařovský, J. 1938. *Estetická funkce, norma a hodnota jako sociální fakty*. Praha: Borový.
- Nichols, B. 2010. *Úvod do dokumentárního filmu*. Praha: Akademie múzických umění v Praze.
- Sontag, S., P. Vančát. 2002. *O fotografii*. Praha: Paseka.
- Soukup, M. 2010. Vizuální antropologie: vznik, vývoj a milníky, in Čeněk, D., T. Porybná. (eds.) 2010. *Vizuální antropologie: kultura žitá a viděná*. Červený Kostelec: Pavel Mervart.

Sturken, M., Cartwright, L. 2009. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál.

Sztompka, P. 2007. *Vizuální sociologie: fotografie jako výzkumná metoda*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Vondru, H. (ed.) 2016. *Umění kýče*. Pelhřimov: Muzeum Vysočiny Pelhřimov, příspěvková organizace. Dostupné z: http://www.muzeumpe.cz/a%2022_16/umeni_kyce.pdf [29. 03. 2022].

Přílohy

Příloha A – Formulář ke svatebnímu jednání

Příloha A – Formulář ke svatebnímu jednání

Poděkování, vysvětlení proč je potřeba před svatební jednání:			
Název svatby: DVD	Číslo zakázky:	FotoPavlik.com	
vs			
už jste mě viděli na akci?			
Kontakt na novomanžele: (tel, e-mail, facebook, adresa) tel/e-mail			
Datum svatby:	Barva svatby	Datum a čas jednání / obhlídka	Datum odevzdání zakázky:
Místo a čas příjezdu fotografa: Oblečení fotografa, oblékání nevěsty, požehnání...			Možnost dopravy fotografa: ano/ne
Místo a čas obřadu: Chování na obřadu, vše pomalu - chůze, kytky, prsteny, polibek, podpis, svědci...			Počet svatebčanů:
Místo a čas fotografování společné fotografie: výměna lidí		Kompletnost příbuzných (na spol.foto):	
Místo a čas fotografování exterierních snímků: (další osoby - svědci, družičky) Možnost místo si odzkoušet... Rekvizity na fotografování - deštník, deka, pití, šampaňské + skleničky			
Místo a čas hostiny:			
Předpokládaný konec práce fotografa: 10h 400/h navíc		Videoklip ano/ne	
Vizážista / Kadeřník	ano/ne	Zařizování svatby	NE!
Hlídkání dětí	vše v čas	AmaterKamera	Možnost jiného fotografa: ano/ne
Poznámky:			
Záloha dat - minimálně dvě místa!!! Karty, Comfor1/Comfor2/RI, EHD...			
Zajímavý bonus:			
Tisk fotek minitiskárna 30Kč/ks	Fotobedna 500/h + tisk fotek 10Kč/ks	Varianta-mohou platit svatebčani-ne / místo 3x5m	
Potřebné přílohy: dodané návrhy fotografií, jízdní řád, mapy			
DVD	Roční zveřejnění zdarma, každý další rok 500.-	350	350,- + osa
Web: www.fotopavlik.com/svatebni_den/*****_20**	ano/ne	Booklet	ano/ne
Souhlasíme se zveřejněním fotografií na stránkách www.fotopavlik.com		dvd	flash
		100	200
		fotokniha	1000/10str
Poznámky k DVD: Flash? Data? Karta? Rozlišení, složky, výmaz, archivační číslo, zpracování fotografií ano/ne, fotokniha ano/ne program fotolabu...			
Navrhovaná cena:		recenze fb Sleva 10%	Zaplaceno:
Foto:	Doprava: 7Kč/km	Celkem:	Fotograf
11900			
Expres zpracování 100%			
ex 16 900			
Pokud nastanou jakékoliv změny, ihned mě prosím informujte.			
Vážím si svých zákazníků			